

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 008-01-19/2020/11

Datum: 30. 9. 2020

Poročilo o 7. srečanju skupine za skupni parlamentarni nadzor EUROPOLA

Bruselj, 28. in 29. 9. 2020

(srečanje z oddaljeno udeležbo - remote meeting)

Sedmo Srečanje skupine za skupni parlamentarni nadzor Europol (JPSG – *Joint Parliamentary Scrutiny Group*) je potekalo 28. in 29. septembra 2020. S strani Državnega sveta Republike Slovenije se je srečanja udeležil član Komisije za mednarodne odnose in evropske zadeve in Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, državni svetnik Samer Khalil. Srečanja se je s strani Državnega zbora Republike Slovenije udeležil poslanec Nik Prebil.

Srečanje, ki so ga vodili Juan Fernando López Aguilar, predsednik Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve ter Susanne Mittag, vodja delegacije nemškega parlamenta (*Bundestag*) v JPSG in Boris Pistorius, vodja delegacije drugega doma nemškega parlamenta (*Bundesrat*) v JPSG, je potekalo preko oddaljenega sodelovanja in je obsegalo sledeči dnevni red:

1. Sprejem dnevnega reda in uvodni nagovor predsedujočih
2. Aktivnosti Europol v obdobju od marca do septembra 2020 s posebnim poudarkom na epidemiji Covid-19 (vključno s poročilom Evropskega nadzornika za varstvo podatkov)
3. Predstavitve Europolovega programskega dokumenta 2021-2023
4. Razprava o boju proti desničarskemu ekstremizmu in terorizmu
5. Spremenjena vloga Europol v povezavi z Brexitom in možnosti nadaljnjega sodelovanja Velike Britanije v Europolu
6. Sklepi

Ad 1)

Dnevni red srečanja je bil sprejet brez pripomb.

V uvodnem nagovoru je g. Juan Fernando López Aguilar na kratko predstavil predsedujoče in program srečanja. Udeležence je seznanil, da se je Trojka odločila, da na to srečanje povabi tudi Veliko Britanijo. Dodatno je udeležence seznanil, da se je Trojka odločila, da ustanovi delovno skupino za prenovitev postopkovnih pravil JPSG. Delovna skupina bo delala na tem, da se glede sprememb doseže konsenz.

Zainteresirane je povabil, da se do 15. oktobra 2020 prijavijo za sodelovanje v delovni skupini. Ga. Susanne Mittag je izpostavila, da je treba Europolu zagotoviti sredstva in osebje, da bi lahko uspešno izvajal svoje naloge. G. Boris Pistorius pa je poudaril, da je za preganjanje čezmejnega kriminala treba imeti usklajeno varnostno politiko. V preteklih letih se je več poudarka dajalo na program, zdaj pa bi se bilo treba posvetiti tudi varnostni politiki. Pomembno je, da se obravnava tudi porast desničarskega ekstremizma in terorizma. Epidemija Covid-19 je vplivala tudi na delo Europola. G. Vukas Nikša iz hrvaškega parlamenta je povzel dogajanje ob odpovedanem (šestem) srečanju JPSG/EUROPOL, ki je bilo predvideno marca v Zagrebu. Predstavil je sprejete ukrepe in sicer, da je bila zaradi odpovedi 6. srečanja izmenjava mnenj izvedena elektronsko, mnenja in odgovori na zastavljena vprašanja pa so bili posredovani vsem prijavljenim udeležencem in objavljena, z izjemo tistih, ki so vsebovali zaupne podatke. Nacionalnim predstavnikom v JPSG so bila posredovana poročila o delu Europola in Evropskega nadzornika za varstvo podatkov za preteklo obdobje ter program za naslednja leta. Elektronska izmenjava je bila zaključena 30. 6. 2020. Poudaril je, da je kljub razmeram zaradi pandemije Covid-19 treba zagotoviti učinkovit parlamentarni nadzor nad delom Europola.

Ad 2)

Aktivnosti Europola v obdobju od marca do septembra 2020 s posebnim poudarkom na epidemiji Covid-19 je predstavila ga. Catherine De Bolle, izvršna direktorica Europola. G. Wojciech Wiewiorowski, Evropski nadzornik za varstvo podatkov (v nadaljevanju: ENVP), pa je predstavil poročilo o skladnosti delovanja Europola s Splošno uredbo EU o varstvu podatkov (*General Data Protection Regulation*, v nadaljevanju: GDPR).

Ga. De Bolle je poudarila, da je epidemija Covid-19 vplivala na notranjo varnost Evropske unije (v nadaljevanju: EU) in vrsto ter obseg zaznane kriminalne dejavnosti. Predstavila je aktivnosti Europola, pri čemer je izpostavila, da je bilo v obdobju od marca do septembra 2020 izdelanih 19 strateških dokumentov, v katerih je Europol obravnaval kako se organiziran kriminal odziva na krizo in kako iz pandemije črpa dobiček; v zvezi z zaznanimi kaznivimi dejanji je bila začeta preventivna kampanja ozaveščanja o nevarnostih na internetu; kljub omejitvam zaradi epidemije in ponovno vzpostavljenim mejnim kontrolam so bili zaznani premiki velikih količin mamil; začetih je bilo več preiskav v zvezi z nabavo zaščitne opreme in poskusi prodaje neobstoječe zaščitne opreme. Pozdravila je aktivnosti za vzpostavitev evropskega javnega tožilca in idejo ustanovitve koordinacijskega mehanizma EFEC (European Financial and Economic Crime Centre). Poudarila je, da je treba povečati podporo in spodbudo finančnih preiskav ter okrepiti sodelovanje pri preprečevanju ilegalnih migracij in tihotapljenja ljudi, pri čemer se je treba osredotočiti na sodelovanje s tretjimi državami. Operacija EMMA (European Money Mule Action) se je izkazala za učinkovito. V času zaustavitve javnega življenja (*lock-down*) je bilo odkrito in onemogočeno šifrirano omrežje, ki so ga kriminalci uporabljali za načrtovanje hudih kaznivih dejanj. V prihodnosti je treba več pozornosti posvetiti enkripciji in razširiti preiskave velikih podatkovnih paketov. Na tem področju je nujno zagotoviti pravno jasnost in močnejši pravni položaj Europola. V času Covid-19 krize se je veliko dejavnosti preneslo na splet, zato je nujno zagotoviti varna telekonferenčna orodja. V odgovoru na poročilo Evropskega nadzornika za varstvo podatkov je poudarila, da je

temelj delovanja Europolu analiza podatkov, ta pa vodi v nove sledi in preiskave ter boljše razumevanje kriminalnih ravnanj. V kolikor naj se spremeni delovanje Europolu tako, da države članice dobijo bolj aktivno vlogo, je treba razjasniti pravni okvir delovanja Europolu, saj gre za novo opredelitev nalog in vloge Europolu

G. Wiewiorowski je izrazil zadovoljstvo, da je kljub omejitvam zaradi Covid-19 bilo možno zagotoviti izvajanje nadzorstvenih aktivnosti ENVP, čeprav je bilo aktivnosti treba prilagoditi in v nekaterih primerih tudi preložiti. V preteklih mesecih je ENVP tesno sodeloval z Europolom. Prioriteta ENVP je nadzor nad tem, kako Europol uporablja nova orodja, vključno z umetno inteligenco in analizo velikih podatkov. Zatečeno stanje zbuja skrb glede skladnosti hrambe in obdelave podatkov z Uredbo (EU) 2016/794 Evropskega parlamenta in sveta z dne 11. maja 2016 o Agenciji Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol) ter nadomestitvi in razveljavitvi sklepov Sveta 2009/371/PNZ, 2009/934/PNZ, 2009/935/PNZ, 2009/936/PNZ in 2009/968/PNZ (v nadaljevanju: Uredba o Europolu). Zaskrbljujoča je predvsem hramba podatkov tekom kazenskih preiskav, saj te lahko trajajo tudi več let, pri čemer ni zagotovila, da je hramba in obdelava podatkov skladna z omejitvami iz Uredbe o Europolu, ki so praviloma strožje kot nacionalne omejitve. Problem je strukturni in izhaja iz uporabljenih metod ter dejstva, da države članice posredujejo velike količine podatkov. Ker gre za strukturni problem je ENVP Europolu izdal opozorilo. ENVP zaradi varnostnih tveganj in spoštovanja načela namenske uporabe nasprotuje rabi operativnih podatkov za testiranje in razvoj algoritmov. Europol je doslej to stališče spoštoval, vendar vzpon umetne inteligence (AI) ponovno odpira vprašanje koliko bi uporaba operativnih podatkov za izobraževalne namene, testiranje in razvoj algoritmov morala biti dovoljena. Opozoril je, da je delovanje Europolu treba prilagoditi tako, da bodo tudi organi držav članic lahko aktivno opravljali analize Europolovih podatkov.

Po predstavitvi aktivnosti Europolu v obdobju od marca do septembra 2020 in poročila ENVP so razpravljajoči predstavili svoja stališča in zastavili vprašanja glede izmenjave informacij in uporabe prejetih informacij v kazenskih preiskavah ter glede pogojev za bolj varne video konference. Izpostavljen je bil položaj Grčije, ki je v zadnjih letih pod velikim pritiskom ilegalnih migrantov ter okoliščina, da je med migranti veliko število okuženih s Covid-19. Ob tem je poudarjena nujnost bolj enotne politike obravnavanja (ilegalnih) migrantov in vračanja v matično državo. Poudarjen je pomen izmenjave informacij (tako med državami članicami EU kot s tretjimi državami) za bolj učinkovito obravnavanje kriminalnih aktivnosti. Izražena je bila zaskrbljenost, ker obdelava velikih podatkovij ni bila omenjena v letnem poročilu in stališče, da bi bilo treba obseg delovanja Europolu prilagoditi veljavnim pravnim okvirom, ne pa razmišljati o spremembi pravnega okvira. Glede obravnave organiziranega kriminala je bilo opozorjeno, da se ne sme zanemariti poskusov organiziranih kriminalnih združb, da se infiltrirajo v legalno sfero.

V zvezi z izraženimi stališči in vprašanji razpravljajočih je ga. De Bolle dodatno pojasnila, da je obseg podatkov, ki jih Europolu posredujejo države članice različen zaradi različnih razlogov, deloma zaradi pravne ureditve držav članic, deloma zaradi samega delovanja častnikov za zvezo (*liaison officers*). Poseben izziv predstavlja nadzor socialnih medijskih omrežij, kjer nastajajo velike količine objav. V zvezi z migrantskim vprašanjem se grškim oblastem nudi podpora, pri posameznih

vprašanih pa je opozorila, da gre za pristojnost nacionalnih organov in ne spadajo v področje delovanja Europol.

Ad 3)

Ga. De Bolle je predstavila program za 2021-2023. Poudarila je, da je v zadnjih letih bila prepoznana vloga Europol pri zagotavljanju varnosti in je posledično Europol prevzel več novih funkcij, vendar pa za te nove naloge niso bila zagotovljena dodatna sredstva, zato je za njihovo izvajanje bilo treba prerazporediti resurse z drugih aktivnosti. Vloga Europol pri izvajanju varnostne politike ostaja pomembna tudi v prihodnje, pri čemer je poudarjen pomen finančnih preiskav, odkrivanja premoženja, ki izvira iz kaznivih dejanj, ter pomen inovacij, dekripcije in antiterorističnih vsebin. Da bi lahko Europol izvajal dejavnosti, ki so mu naložene, rabi okrepitev tako s kadrovskega vidika kot z vidika finančnih virov, kar je treba upoštevati pri pripravi finančnega okvira za 2021-2027. Kadrovska okrepitev bi zagotovila, da se tudi v prihodnje izvajajo vse aktivnosti in da se državam članicam nudi podpora na primerni ravni, obenem pa bi spodbudila razvoj operativnih informacijskih in komunikacijskih tehnologij in omogočila, da bi Europol zagotavljal servis naraščajočim zahtevam držav članic. Izpostavila je, da bo Europol s partnerji izven Evropske unije sodeloval skladno s cilji določenimi v Uredbi o Europolu ter bo podpiral pristojne organe držav članic in njihovo sodelovanje pri preprečevanju hudih kaznivih dejanj, terorizma in drugih oblik kriminala, ki zadevajo skupne interese EU. Ena od pomembnejših nalog Europol bo, da z Veliko Britanijo tudi po Brexitu ohrani učinkovito operativno sodelovanje, pozornost pa je treba posvetiti tudi razvoju sodelovanja z državami, ki mejijo na države članice EU, ter krepitvi sodelovanja s čezoceanskimi državami (ZDA, Kanada, Avstralija, Nova Zelandija), ki je ključno za boj zoper kibernetiko kriminaliteto in terorizem. V luči Covid-19 krize se je kot nujno pokazalo tudi sodelovanje z azijskimi partnerji, posebej s Kitajsko, v boju zoper promet z mamili pa je treba okrepiti sodelovanje z latinskoameriškimi državami. Ob upoštevanju strategije Europol 2020+ bodo prednostni cilji Europol v prihodnjih letih tudi, da postane osrednja točka v EU za podatke o kriminalnih dejavnostih; da nudi hitro in učinkovito podporo policijskemu delu; da postane osrednji nosilec inovacij in razvoja za organe pregona; da z učinkovitim delovanjem, dobrim vodenjem in odgovornostjo ter spodbujanjem različnosti in vključenosti postane model delovanja za organe pregona.

Ad 4)

V razpravi na temo boja proti desničarskem ekstremizmu in terorizmu je g. Pistorius poudaril, da je nemška delegacija kot pomembno temo, ki naj se obravnava na tem srečanju JPSG/Europol soglasno določila vprašanje desničarskega ekstremizma in terorizma. Opozoril je, da se zaradi različnih pristopov med državami članicami in razlik med pravnimi redi podcenjuje nevarnost desničarskih ekstremističnih gibanj, zato soočanje z njimi ni učinkovito.

G. Wil van Gemert, namestnik izvršnega direktorja Europol, je izpostavil porast varnostnih incidentov v primerjavi z 2018, ob tem je poudaril, da več primerov ni bilo obravnavanih kot terorizem ampak skozi prizmo drugih kaznivih dejanj. Opozoril je, da se pojavljajo težave pri razlikovanju med terorizmom in različnimi oblikami ekstremizma in na tveganje, da se pri kazenski obravnavi posamezne dogodke

podcenjuje in se jih zato ne obravnava kot dejanja ekstremizma ali terorizma. Spletna omrežja nudijo desničarskim ekstremistom možnost srečevanja in komunikacije, ki lahko doseže veliko število ljudi. Zaradi ukrepov za omejevanje epidemije Covid-19 so ljudje več uporabljali internet, zato so pogosteje prišli v kontakt z ekstremističnimi skupinami in gibanji. Zaradi naraščajoče krize so ljudje vedno bolj nezadovoljni z oblastjo, kar ekstremisti izrabljajo. Poleg nevarnosti organiziranih skupin posebno nevarnost predstavljajo posamezniki, ki niso povezani v skupine (t.im. samotni volkovi) in improvizirana eksplozivna sredstva o izdelavi katerih se informirajo na internetu. Motivacija za kriminal je praviloma drugačna kot za teroristična dejanja, vendar zaradi financiranja med njima prihaja do prepletanja, čeprav kazniva dejanja niso edini vir preko katerega se financirajo desničarske ekstremistične skupine. V boju proti ekstremizmu je ključna izmenjava podatkov in sodelovanje med državami članicami EU, saj nepovezано delovanje držav članic omogoča, da se aktivnosti ekstremističnih skupin selijo iz ene države članice v drugo. Pomembne aktivnosti v zvezi z obravnavanjem desničarskih ekstremizmov so tudi deekstremizacija, identifikacija članov ekstremističnih skupin ter oblikovanje podatkovne baze o članih in aktivnostih. Opozoril je, da določene težave pri obravnavanju desničarskih ekstremističnih skupin izhajajo iz različnih opredelitev kaj desničarski ekstremizem je oz. kaj to ni.

G. Bernhard Witthaut, predsednik notranje varnostne službe spodnje saške¹ je predstavil delovanje svoje službe ter nekaj že zaključenih primerov. Opozoril je, da bi bilo treba oblikovati standarde za opredelitev neke skupine kot desničarsko ekstremistične. Ker ni standardov se dogaja, da so nekatere skupine v Nemčiji prepovedane, v drugih državah članicah EU pa te iste skupine nemoteno delujejo. Mnogi od tistih, ki so bili identificirani kot desničarski ekstremisti so pripravljani storiti nasilna dejanja. Novačenje in trening novih članov sta se preselila na spletne platforme, zato jih preiskovalci težje zaznajo, saj aktivnosti potekajo že nekaj časa preden pride do prvega fizičnega stika med člani. Večje število desničarskih ekstremističnih skupin je aktivnih samo na spletu, zato je njihove člane težko izslediti. Aktivnosti na spletu je treba spremljati nenehno, 24 ur na dan. Pomembno je, da informacije o delovanju desničarskih ekstremističnih skupin čim prej pridejo do organov pregona in da so njihovi odzivi hitri. Pri obravnavi teh skupin je treba pozornost posvetiti tudi tehnološkemu razvoju. Koristno bi bilo, če bi preiskovalci lahko sodelovali s ponudniki platform na katerih ekstremisti objavljajo in če bi bilo možno onemogočiti selitev komunikacije in objav z ene platforme na drugo. Pozornost je treba posvetiti tudi preventivnim aktivnostim in aktivnostim za deradikalizacijo. Oviro pri preiskovanju desničarskih ekstremizmov predstavlja odsotnost mednarodnega pravnega okvira ter razlike med nacionalnimi pravnimi okviri.

V razpravi, ki je sledila je bilo izpostavljeno, da so dolga leta mnoge države bile prepričane, da so varne in da sta organiziran kriminal in terorizem problem nekoga drugega, kar se je izkazalo za napačno. Izpostavljeno je bilo vprašanje infiltracije desničarskih ekstremističnih idej v policijske vrste ter nevarnost infiltracije kriminalnih organizacij v javni sektor. Opozorjeno je bilo, da se desničarske ekstremistične organizacije financirajo tako iz mikro-kriminalitete kot z oglasi na socialnih omrežjih. Prav tako je bilo opozorjeno na povezanost nasilnih političnih skupin in teoretikov

---

¹ President of the Domestic Intelligence Service of Lower Saxony.

zarote, na porast nasilnih političnih skupin, sovražnega govora, mednarodnih povezav med desničarskimi ekstremisti, ter na pomanjkanje zanesljivih informacij in študij o obsegu desničarskega ekstremizma v EU, posebej glede razširjenosti med člani organov pregona in v drugih oblastnih organih. Večkrat je bila izražena misel, da je odgovornost in skrb za demokracijo skupna naloga vseh držav članic, pojav desničarskega ekstremizma in terorizma pa kaže na sistemski neuspeh policije in političnih sil. Predstavljeno je bilo več primerov, ko so organi pregona rabili več let, da bi obravnavana dejanja opredelili in obravnavali kot ekstremizem. Izraženo je bilo stališče, da se je pri obravnavanju teh dejanj treba zavedati omejitve delovanja organov pregona ter jim zagotoviti zadostna finančna sredstva in ustrezen pravni okvir. Pojma ekstremizma in terorizma je treba najprej jasno definirati, saj sicer obravnavanih dejanj ni možno opredeliti kot ekstremistična ali teroristična dejanja. Izraženo je bilo mnenje, da manjka politična volja za oblikovanje skupne definicije, manjko harmonizacije pa predstavlja oviro za boj proti terorizmu. V boju zoper terorizem, nasilna dejanja in pranje denarja je treba posodobiti pristojnosti Europolu, zagotoviti dodatna sredstva ter okrepiti sodelovanje. Pandemija je olajšala širjenje lažnih novic in sovražnega govora preko spleta, zato je treba okrepiti preiskovanje elektronskih medijev, vključno z uporabo umetne inteligence. Čas, ki ga ljudje preživijo na spletu se odraža tudi v porastu zanimanja za terorizem in večji polarizaciji, saj se sovražni govor, ki se izraža na spletu, pogosto preseli v realno življenje. Sovražna propaganda, ki na spletu ne pozna meja, lahko spodbudi nepovezane posameznike k nasilnim dejanjem zoper pripadnike drugih skupin. Vendar pa se ekstremisti ne srečujejo samo na spletnih platformah, saj kontakte ohranjajo tudi s srečanji na raznih koncertih in drugih dogodkih. Opozorjeno je bilo, da je treba razlikovati med nasilnim islamskim ekstremizmom in islamom kot religijo. Problem je tudi uvožen terorizem, ki se iz tretjih držav širi v EU (npr. iz Turčije, Libije). Predstavljene so bile težave, ki se pojavljajo ob velikem pritisku ilegalnih imigrantov ob obali in mejah Španije in Grčije. Izpostavljen je pomen družinskih in prijateljskih vezi pri preprečevanju radikalizacije ter pomen meddržavnega sodelovanja pri soočanju z desničarskim ekstremizmom. Izpostavljeno je bilo, da se ne bi smeli omejiti samo na aktivnosti za preprečevanje terorizma ampak bi morali upoštevati vse (pred)aktivnosti, ki lahko vodijo v terorizem ter da bi bilo treba v tem okviru obravnavati vzroke, kot so socialna neenakost, nezaposlenost, migracije,...

V zvezi z izpostavljenimi vprašanji in razmišljanji je g. van Gemert dodatno pojasnil, da Europol nima nadzora nad tem koliko desničarskih ekstremistov je vključenih v policijske sile. Do radikalizacije prihaja iz različnih razlogov, včasih se v zasebnem življenju posameznika zgodi kaj, kar ga usmeri. Definicijo ekstremizma in terorizma ne more oblikovati Europol ampak jo mora kot pravno definicijo oblikovati politični organ, Europol pa lahko samo pomaga pri razumevanju njegovih pojavnih oblik. Obravnavanje sovražnega govora ni v pristojnosti Europolu. Glede ilegalnih prehodov meje in ilegalnih vstopov teroristov na ozemlje EU je povedal, da se na mejah opravlja nadzor in spremlja ali obstajajo znaki, da je neka oseba povezana z ekstremizmom ali terorizmom. G. Witthaut je poudaril, da splet omogoča širjenje sovražnega govora, brez odgovornosti. Predstavniki organov pregona so seznanjeni kako ravnati ob zaznavi sovražnega govora na spletu. Za omejevanje povezovanja ekstremistov bi bilo treba omejiti možnost prenosa vzdevka iz ene klepetalnice v drugo oz. z ene platforme na drugo. Delo policije omogoča klasifikacijo ali je nekdo desničarski ekstremist ali ne. Raziskava o tem, koliko ekstremističnih simpatizerjev je v policijskih silah je v teku.

So-predsedujoči g. Pistorius je ob zaključku te točke izpostavil, da dejstvo, da se je obravnavalo desničarski ekstremizem in terorizem ne pomeni, da so drugi ekstremizmi spregledani, vendar pa ocenjuje, da trenutno največjo nevarnost predstavljata ravno desničarski ekstremizem in terorizem. Skupni element različnih ekstremizmov je radikalizacija mladih in premik v vrednostnem sistemu, saj so stvari, ki so pred desetimi ali petnajstimi leti bile družbeno nesprejemljive in nezaslišane, postale nekaj normalnega, vsakdanjega. Take spremembe vrednot ne smemo dovoliti saj vodi v normalizacijo nasilja. Europol je policijsko telo, ki zbira informacije in spremlja kaj se dogaja, politika pa se mora odločiti kakšno bo ravnotežje med svobodo in varnostjo in kakšna bosta položaj in pristojnosti Europola.

Ad 5)

Na povabilo Trojke sta se obravnave te točke udeležila predstavnika Združenega kraljestva (v nadaljevanju: VB), poslanka ga. Yvette Cooper in predstavnik lordske zbornice, g. Timothy John Robert Kirkhope, Baron Kirkhope of Harrogate.

Ob obravnavi sprememb v delovanju Europola v luči Brexita je bilo poudarjeno, da VB po izstopu iz EU ne bo več imela enakega položaja, vendar je treba ohraniti sodelovanje in izmenjavo informacij. So-predsedujoča, ga. Mittag, je izpostavila, da je treba opredeliti nov položaj Europola in bodoče odnose med VB in EU, posebej na področju zagotavljanja varnosti, saj po koncu prehodnega obdobja Uredba o Europolu ne bo več uporabljiva. V kolikor v kratkem ne bo dosežen dogovor se zastavlja vprašanje kako bo potekalo sodelovanje od 1. 1. 2021 dalje ter kakšno bo to sodelovanje.

V svojem prispevku je g. Horst Seehofer (nemški zvezni minister pristojen za notranje zadeve²) izpostavil, da politična odgovornost leži na nacionalnih organih, kriminal pa presega nacionalne meje. Europol združuje in povezuje izkušnje in podatke nacionalnih organov z namenom, da se zagotovi varnost EU. Ideja evropske policijske unije je reakcija na varnostne izzive sodobnega časa. Pri obravnavi čezmejnega kriminala lahko uporabimo že obstoječe strukture, nujni pa so visoko kvalitetni podatki. Europolov informacijski sistem zagotavlja učinkovito povezovanje in analizo podatkov, kar je treba podpirati tudi v prihodnje. Pri tem je dostopnost podatkov samo ena plat, saj je za učinkovit pregon čezmejne kriminalitete treba podatke tudi analizirati. Podatki so vedno bolj kompleksni in obsežni, zato preiskave včasih trajajo več let. V boju zoper zlorabe otrok na spletu je nujna hitrost postopanja in identifikacije tako žrtev kot storilcev. Uporaba šifriranih podatkov postavlja pred organe pregona nove izzive, za soočenje s katerimi se rabijo tako pravni kot tehnološki in tehnični viri. Za varnost Evrope je nujno, da je omogočena izmenjava informacij in analiza podatkov. Pri tem je nujna komunikacija s tretjimi (ne EU) državami in z zasebnimi družbami, ki nimajo sedeža v EU (npr. Apple). Prenovitev Uredbe o Europolu mora omogočiti, da Europol zagotavlja učinkovito podporo državam članicam, upoštevati pa je treba tudi, da je VB imela velik pomen za delovanje Europola, saj je nudila velike količine podatkov in podporo delovanju Europola. Da bi se zmanjšali učinki izgube podatkov zaradi Brexita je treba zagotoviti še nadaljnje tesno sodelovanje med Europolom in VB ter izmenjavo informacij.

---

² Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat.

Sodelovanje je nujno za učinkovito policijsko delo in zagotavljanje vladavine prava. Da bi Europol lahko uresničeval svojo funkcijo je nujno zagotoviti ustrezna sredstva.

Komisarka za notranje zadeve, Ylva Johansson, je uvodoma izpostavila, da je za zagotavljanje zaupanja v Europol bistvenega pomena nadzor, ki se izvaja preko JPSG. Europol je pri svojem delovanju izredno učinkovit in je z razbitjem čezmejnih šifriranih komunikacij omogočil nacionalnim organom pregona, da so izsledili in preganjali storilce hudih kaznivih dejanj. Europol nacionalnim policijam pomaga pri odkrivanju in pregonu organiziranega kriminala in financiranja terorizma, pri preprečevanju zlorab zdravstvene krize zaradi Covid-19, pri preprečevanju spolnih zlorab otrok in identificiranju žrtev. Predstavila je načrtovane ukrepe, katerih namen je, da se ponudnike internetnih storitev vključi v posredovanje informacij, ki so nujne za preprečevanje obravnavanih kaznivih dejanj, in sicer tako, da bi bili zavezani, da posredujejo podatke potrebne za identifikacijo storilcev in žrtev. Poudarila je pomen varovanja otrok pred zlorabami ter da zagotavljanje varnosti in zagotavljanje temeljnih pravic ne smeta biti nezdržljivi. Treba se je boriti tudi zoper druga kazniva dejanja, kot so trgovina z orožjem in mamili, nasilna kazniva dejanja, terorizem in ekstremizme. Bistvena za odkrivanje in preprečevanje čezmejnega kriminala sta učinkovita izmenjava podatkov in dostop do čezmejnih podatkov. Europol mora okrepiti svoje delovanje na področju informacijskih tehnologij, ob čemer je treba zagotavljati visoke standarde varstva podatkov. Okrepljenemu položaju Europola mora slediti ustrezen parlamentarni nadzor. Predstavila je situacijo glede pogajanj o Brexitu ter poudarila, da je tako v interesu EU kot v interesu VB, da tudi v prihodnje v boju zoper kriminal prihaja do izmenjave informacij. Opozorila je na nevarnost, da bo v primeru, če ne bo dogovora, ovirana ali onemogočena tudi izmenjava informacij, ter poudarila, da za ta primer Komisija pripravlja rezervni načrt in praktični vodnik.

Ga. Cooper je po kratki predstavitvi svojega delovanja v parlamentu, opozorila na to, da trajanje pogajanj ob izstopu VB iz EU kaže na pomembnost obravnavanih vprašanj. Kljub različnim pogledom na prihodnost je nujno, da VB in EU tudi naprej tesno sodelujeta glede varnostnih vprašanj in boja zoper kriminaliteto, pri čemer je bistvena izmenjava informacij. Tako EU kot VB morata biti odprti za sodelovanje, pri tem pa se VB ne sme obravnavati kot „tretjo“ državo. Ob obravnavanju vprašanj pomembnih za Brexit je posebno pozornost treba posvetiti temu, da se zaradi trgovinskih sporazumov ne spregledajo varnostna vprašanja. V primeru, da ne bi bil dosežen dogovor, izmenjava podatkov po 1. 1. 2021 ne bo možna, čeprav vsi deležniki soglašajo o pomembnosti sodelovanja in izmenjave podatkov. Opozorila je na nujnost, da se poleg samega dogovora, zagotovi tudi zadosten čas za priprave in organizacijo izvedbe sporazuma.

Lord Kirkhope je poudaril, da je VB močno vplivala na delovanje Europola. Opozoril je, da je veliko število terorističnih incidentov in poskusov bilo preprečenih ravno zaradi sodelovanja VB z Europolom. Ob Brexitu je nujno, da se uredi bodoče sodelovanje med EU in VB v boju zoper kriminaliteto. Pogajanja o trgovinskem sporazumu so dolga in ni zagotovila, da bodo uspešna, poleg tega pa so odprta tudi druga vprašanja. Nujno se je odločiti glede tega, kakšen naj bo položaj VB v bodočem delovanju Europola – ali bo to sodelovanje ali partnerstvo, saj je od tega odvisno kakšne bodo omejitve pri izmenjavi podatkov. Pri vprašanju varovanja temeljnih pravic je treba najti skupni temelj, saj ESČP s svojimi odločitvami pomembno vpliva na delovanje Europola. Z vidika VB je pomembno, da ostane

partner v Europolu, kar je zaradi izstopa iz EU težko. Nujno je treba najti rešitev, da bi VB tudi v prihodnje lahko prispevala k delu Europola.

V razpravi je bilo izpostavljeno, da je policijsko sodelovanje med EU in VB tudi v prihodnje treba ohraniti ter da je doslej bilo učinkovito. Sodelujoče je zanimal časovni okvir za morebitne dodatne dogovore med Europolom in VB v primeru, če sedanja pogajanja ne bi bila uspešna. Izpostavljeno je bilo, da pri urejanju bodočih odnosov ne sme priti do podvajanja ampak bi bilo treba čim bolj uporabljati obstoječe strukture. Pri prenovitvi Uredbe o Europolu mora sodelovati tudi JPSG. Potencialna širitev pristojnosti Europola mora biti skrbno nadzorovana, prav tako mora biti zagotovljen učinkovit nadzor nad delom Europola in izvajanjem povečanih pristojnosti. Večkrat je bilo izpostavljeno, da je za okrepljeno vlogo in pristojnosti Europola treba zagotoviti zadostna sredstva, pri čemer je treba upoštevati tudi izpad zaradi izstopa VB iz EU. Zagotoviti je treba učinkovito sodelovanje Europola z zasebnimi subjekti vključno s tistimi, ki poslujejo oz. so registrirani off-shore, pri čemer je pomembno vprašanje stopnje varovanja osebnih podatkov. Pri urejanju nadaljnjega sodelovanja VB v Europolu je treba upoštevati pomemben položaj, ki ga je VB imela ob ustanavljanju in pri dosedanem delovanju Europola ter nadaljevati z gradnjo učinkovite varnostne unije. Pri tem se ne bi smeli osredotočiti samo na nove nevarnosti ampak ustrezno obravnavati tudi že znane, vključno s korupcijo. Okrepiti je treba delovanje Europola in izmenjavo informacij, saj je izmenjava informacij bistvena v boju zoper kriminaliteto. Izpostavljen je bil problem različnih standardov pri spoštovanju človekovih pravic, v zvezi s čimer je bilo poudarjeno, da je za nadaljnje sodelovanje temeljno, da tudi VB spoštuje odločitve ESČP. Ob soočanju s Covid-19 krizo in povezanimi kriminalnimi aktivnostmi je sodelovanje še toliko bolj pomembno. Sodelujoči v razpravi so izrazili podporo nadaljnjemu sodelovanju med Europolom in VB ter podprli širitev pristojnosti Europola, ob hkratnem povečanju sredstev. Opozorili so, da je za nadaljnje sodelovanje nujno, da VB glede varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin spoštuje enake standarde kot EU. Sistemska izmenjava podatkov v primeru, da na obeh straneh niso zagotovljene enake kavele, ne sme biti možna. Več sodelujočih je opozorilo na težave, ki se pojavljajo v zvezi z ilegalnimi migracijami, grški predstavnik v JPSG, g. Maximos Charakopoulos, pa je zvezi s tem posebej izpostavil vlogo in ravnanje Turčije. Poudarjena je pomembnost solidarnosti med državami članicami tudi pri vprašanju migracij in pritiska migrantov na zunanje meje. Solidarnost in medsebojno zaupanje morata obstajati tudi v odnosu med VB in EU. Sodelujoči so izrazili stališče, da je poleg nadaljnjega sodelovanja z VB treba okrepiti tudi sodelovanje s tretjimi državami, kot so Irak, Iran, Turčija. Izrazili so pričakovanje, da bo EU državam članicam nudila pomoč pri izvedbi ukrepov ter pri prenosu znanja in informacij. Izražena je bila zaskrbljenost zaradi proračunskih rezov (*budget cuts*) in opozorjeno, da je pogosto težava v tem, da kljub načelnemu strinjanju ni možno oblikovati političnega soglasja za predlagane rešitve, zato je treba okrepiti predvsem politično sodelovanje med državami članicami. Večkrat je bilo poudarjeno, da je zelo pomembno, da se v zvezi z Brexitom doseže dogovor. G. Patrick Breyer, poslanec v Evropskem parlamentu, je izpostavil nevarnost kriminalnih elementov znotraj organov pregona. Izražena je bila zaskrbljenost ob nekaterih predlogih Evropske komisije predvsem glede nadzora zasebnih podatkov, pridobivanja podatkov od gospodarskih družb (*private companies*) in glede obdelave osebnih podatkov oseb, ki niso osumljene, za ustvarjanje baze podatkov za izobraževalne namene, testiranje in razvoj algoritmov.

Ob zaključku razprave je g. Pistorius povzel, da se od Europolu pričakuje izredno veliko, ter da v mejah trenutnega pravnega okvira delovanja Europolu ni možno izpolniti vseh izraženih pričakovanj. Obstaja vzajemni interes za nadaljnje sodelovanje med EU in VB glede vprašanj varnosti. Pogajanja o Brexitu zadevajo različna področja in na nekaterih so zastoji, vendar glede varnostnih vprašanj obstaja soglasje, da Brexit ne sme negativno vplivati na zagotavljanje varnosti. Zato mora za primer, če ne bi bilo dogovora, biti pripravljen plan »B«. V boju proti čezmejnemu kriminalu je nujno sodelovanje. Europolu je nuno treba zagotoviti ustrezna sredstva in finance za učinkovito izvajanje njegovih nalog. Ga. Johannson je v zaključni besedi poudarila, da obstaja obojestranski interes, da se doseže dogovor. Sodelovanje policij in izmenjava informacij morata biti utemeljena na zaupanju. Evropska komisija je pripravljena tudi na možnost, da do dogovora ne bi prišlo in je kot možnost predstavila varnostno sodelovanje (*security partnership*). V zvezi s prenovitvijo uredbe o Europolu je poudarila, da Evropska komisija ne bo predlagala rešitev, ki bi bile neskladne s temeljnimi pravicami, ter da je treba uskladiti učinkovito policijsko sodelovanje in zagotavljanje temeljnih pravic, za kar je zelo pomembno izvajanje nadzora. G. Horst Seehofer je ob zaključku poudaril, da je za zagotavljanje varnosti nujno, da se sodelovanje med EU in VB ne poslabša zaradi Brexita, vendar pa je dejstvo, da izstop iz EU prinaša določene posledice. Za zagotavljanje varnosti je nujno, da se okrepi delovanje Europolu, za kar je treba zagotoviti tudi sredstva. Ob tem je ugotavljal, da obstaja neskladje med deklarirano podporo in dejanskimi ukrepi, saj so bila npr. sredstva za Frontex močno znižana. Europolu je treba zagotoviti tehnične in kadrovske vire ter pravno podlago za učinkovito delovanje. Glede infiltracije ekstremistov v policijske vrste je poudaril, da ekstremizmi v policiji niso sprejemljivi. Nadzor nad delovanjem organov pregona je nujen, vendar je treba zagotoviti tudi učinkovit pregon hudih kaznivih dejanj. Nujno je, da ljudje lahko zaupajo policiji.

Ad 6)

V sklepnih besedah je ga. Mittag poudarila, da so na tem srečanju bila obravnavana pomembna vprašanja ter izpostavila, da je Covid-19 kriza pred organe pregona postavila nove izzive, da so se kriminalci hitro prilagodili situaciji in je bil opazen porast kriminalnih dejanj, kar je povečalo pritisk na organe pregona v državah članicah in na Europol. Če naj še naprej uresničuje svoje naloge, je Europolu treba zagotoviti sredstva, sicer nekaterih aktivnosti ne bo možno izvajati. G. Pistorius je poudaril, da Covid-19 kriza ni vplivala samo na zdravje in finance ampak tudi na varnost, saj je povečana uporaba spleta in družbenih omrežij omogočila širitev radikalnih idej in desničarskega ekstremizma. Za boj zoper čezmejni kriminaliteti je treba okrepiti delovanje Europolu ter zagotoviti koordinirano strategijo držav članic. Pomembna je tudi enotna (skupna) definicija desničarskega ekstremizma, sicer se lahko isto dejanje zaradi različnih pravnih okvirjev v državah članicah obravnava različno. Europolu je nujno zagotoviti pravno podlago za obdelavo podatkov, sicer Europol svojih nalog ne bo mogel opravljati. Tudi on je poudaril, da se v primeru, da dogovor o Brexitu ne bo dosežen, to ne sme poznati na varnosti. Predsedujoči so izrazili upanje, da bo naslednje srečanje JPSG, ki bo potekalo februarja 2021, izvedeno z osebno udeležbo v Lizboni.